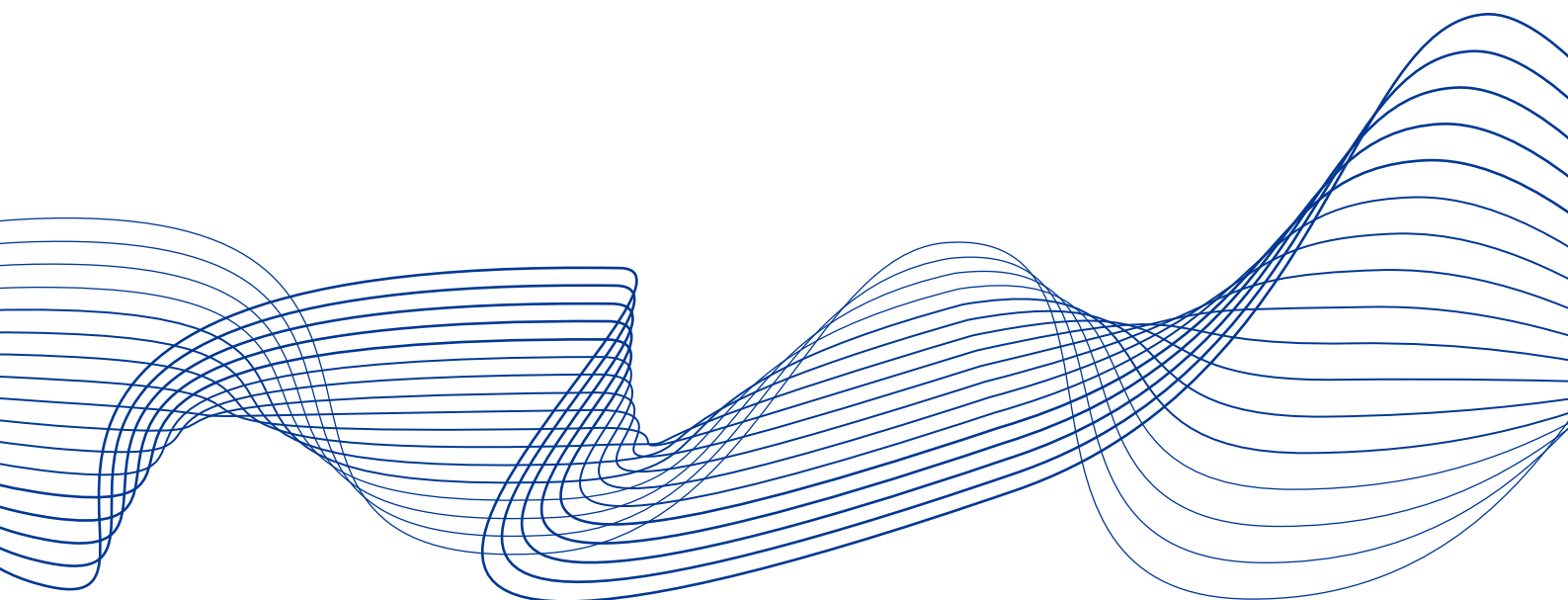

Výroční zpráva

2018

ESRB

Evropská rada pro systémová rizika

Evropský systém finančního dohledu

Obsah

Předmluva	2
Souhrn	4

Předmluva

Mario Draghi, předseda Evropské rady pro systémová rizika

Tato osmá výroční zpráva Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) se vztahuje na období od 1. dubna 2018 do 31. března 2019. ESRB jako obvykle pečlivě sleduje zdroje systémového rizika v evropském finančním systému a ekonomice. Čtyři hlavní zjištěná rizika zůstávají stejná jako v loňském roce, přičemž nejvýraznějším z nich je přecenění rizikových premií na světových finančních trzích, následované přetrvávajícími slabiny v rozvahách bank, pojistitelů a penzijních fondů v EU, dále výzvami souvisejícími s udržitelností zadlužení ve státním a podnikovém sektoru i v sektoru domácností v EU a konečně slabými místy v sektoru investičních fondů a riziky spojenými s aktivitami stínového bankovníctví. Tato rizika jsou důležitá zejména v kontextu politických nejistot a hospodářského růstu oslabujícího více, než se čekalo.

Další nárůst cen rezidenčních a komerčních nemovitostí naznačuje nadhodnocení aktiv na některých trzích. V této souvislosti zveřejnila ESRB zprávu o komerčních nemovitostech, přičemž pokračovala v návazných činnostech týkajících se varování v oblasti rezidenčních nemovitostí, které na konci roku 2016 vydala osmi členským státům.

ESRB dále pokračovala při vývoji makrobezpečnostní politiky. Pokud jde o politiku pro bankovní sektor, ESRB pokračovala ve svém hodnocení možných důsledků zavedení standardu IFRS 9 na finanční stabilitu a zveřejnila o tom dvě zprávy. V návaznosti na žádost Rady EU identifikovala ESRB hlavní spouštěcí mechanismy, slabá místa a zesilující faktory, které mohou podporovat nárůst objemu úvěrů se selháním v celém systému. Pokud jde o politická opatření nad rámec bankovního sektoru, ESRB identifikovala možnosti, jak dále posílit makrobezpečnostní rámec pro pojištění (zajištění), a přezkoumala možné důsledky opatření interoperability ústředních protistran na finanční stabilitu.

ESRB navíc uspořádala několik akcí podporujících diskuzi o makrobezpečnostní politice. Třetí výroční konference ESRB se konala v září 2018. Zaměřila se na témata, jako jsou hrozby, které představuje změna klimatu pro finanční stabilitu, rostoucí úloha nebankovních financí v reálné ekonomice a potřeba překlenout datové mezery, které brání efektivnímu sledování rizik. ESRB dále učinila první krok k přípravě společného rámce pro makrobezpečnostní nastavení, přičemž se mohla opřít o seminář pořádaný společně s ECB a MMF.

Rád bych vřele poděkoval bývalému guvernérovi Bank of Finland Erkkimu Liikanenovi v jeho funkci člena Generální rady ESRB, profesoru Marcovi Paganovi jakožto členu Generální rady a místopředsedovi poradního vědeckého výboru (ASC) a Ignaziovu Angelonimu v jeho funkci člena Rady dohledu ECB a pozorovatele v Generální radě za jejich podporu činnosti ESRB. Těšíme se, že budeme moci nadále využívat poznatků Andrey Enriy v jeho nové úloze předsedy Rady dohledu ECB a člena Generální rady.

A v neposlední řadě jsem se s velkým zármutkem dozvěděl o úmrtí Alberta Giovanniniho. Albertův přínos ve funkci člena ASC a spolupředsedy společné expertní skupiny ESRB pro propojenost byl nezměrný a jeho rodině bych chtěl vyjádřit upřímnou soustrast.

Mario Draghi
Předseda ESRB

Souhrn

Pro sledované období byly charakteristické vysoká úroveň nejistoty v oblasti politik a hospodářský růst zpomalující více, než se čekalo. Ukazatele ekonomické nálady ve většině členských států EU klesly a prognostici z veřejného i soukromého sektoru revidovali své projekce hospodářského růstu. Za této situace označila ESRB čtyři hlavní rizika pro finanční stabilitu v EU, jež jsou vzájemně propojená: i) přecenění rizikových premií na celosvětových finančních trzích, ii) oslabování rozvah finančních institucí; iii) výzvy v oblasti udržitelnosti dluhu ve veřejném i soukromém sektoru a iv) slabá místa v sektoru investičních fondů a rizika spojená s činností stínového bankovníctví. V porovnání s rokem 2017 zůstalo pořadí těchto hrozeb v roce 2018 beze změny. Konkrétně je přecenění rizikových premií na celosvětových finančních trzích přiřazeno ke kategorii s vysokým rizikem, oslabování rozvah finančních institucí a výzvy v oblasti udržitelnosti dluhu jsou přiřazeny ke kategorii se středním rizikem a slabá místa v sektoru investičních fondů a rizika spojená s činností stínového bankovníctví (formálně označovaného termínem „sektor stínového bankovníctví“) ke kategorii s nízkým rizikem. Vedle těchto čtyř hlavních rizik pro finanční stabilitu ESRB také pokračovala v práci na možných důsledcích změny klimatu a technologického vývoje na finanční stabilitu, včetně systémového kybernetického rizika.

Hlavní rizika pro finanční stabilitu, která ESRB identifikovala, posloužila jako základ pro zpracování nepříznivých makrofinančních scénářů zátěžových testů evropských orgánů dohledu v rámci celé EU. Během sledovaného období předala ESRB nepříznivé scénáře Evropskému orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a Evropskému orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA). Konkrétně předala jeden nepříznivý scénář jak pro zátěžový test EIOPA pro penzijní fondy 2019, tak pro obecné pokyny ESMA pro zátěžové testy fondů peněžního trhu 2019. Dále poskytla nepříznivý scénář pro zátěžový test ESMA pro ústřední protistrany.

Ke koordinaci makrobezpečnostní politiky v Unii ESRB přispěla použitím svého recipročního rámce. Zejména doporučila reciprocitu u i) vnitrostátních flexibilních opatření pro expozice vůči rezidenčním nemovitostem v Belgii a Švédsku, ii) vnitrostátních flexibilních opatření pro velké expozice vůči nefinančním podnikům ve Francii a iii) hranice významnosti pro rezervu ke krytí systémového rizika v Estonsku. Další členské státy by měly ve stanovené lhůtě tato opatření uplatnit reciprocně, a to v ideálním případě stejným nástrojem. Členské státy mají možnost udělit výjimku jednotlivým poskytovatelům finančních služeb, které mají nevýznamné expozice. ESRB pro tento účel doporučila maximální hranici významnosti specifickou pro danou instituci.

ESRB přispěla k rozvoji rámce pro makrobezpečnostní politiku tím, že předestřela počáteční úvahy týkající se rámce pro makrobezpečnostní nastavení s cílem podpořit tvůrce politik v přípravě jejich rozhodnutí. Takový rámec by mohl být užitečný při zlepšování komunikace o politických rozhodnutích, ukotvení očekávání týkajících se stability finančního sektoru a budoucích politických opatření a zmírňování potenciálního upřednostňování nečinnosti tváří v tvář rostoucím rizikům pro finanční stabilitu.

Pokud jde o politiku pro bankovní sektor, ESRB nadále vyhodnocovala možné dopady zavedení nového standardu finančního vykazování a úvěrů se selháním pro finanční stabilitu. Co se týče Mezinárodního standardu účetního výkaznictví (IFRS) 9, ESRB se zaměřila na dva aspekty. Zaprvé, ESRB došla k závěru, že mimo jiné rozdíly mezi přístupem očekávané úvěrové ztráty (expected credit loss - ECL) ve standardu IFRS 9 a americkým ekvivalentem mohou potenciálně

ovlivnit poskytování úvěrů během cyklu a světový trh poskytování úvěrů velkým podnikům. Zadruhé, ESRB provedla analýzu potenciálního cyklického chování modelu ECL ve standardu IFRS 9 a navrhla připravit osvědčené postupy nebo zdokonalené obecné pokyny, aby bylo zajištěno využití výhod standardu IFRS 9 pro finanční stabilitu. Pokud jde o úvěry v selhání, v návaznosti na žádost Rady EU identifikovala ESRB hlavní spouštěcí mechanismy, slabá místa a zesilující faktory, které mohou umocňovat nárůst objemu úvěrů se selháním v celém systému. I když se zdá, že v této fázi nejsou zapotřebí žádné zásadní změny stávajícího souboru makrobezpečnostních nástrojů, měla by být zvážena určitá zdokonalení, zejména v oblastech, jako je používání odvětvových kapitálových polštářů a příprava opatření na straně dlužníků jak pro domácnosti, tak nefinanční podniky.

Odhlédneme-li od bankovního sektoru, ESRB zvážila způsoby, jak dále posílit makrobezpečnostní rámec pro pojištění (zajištění), a přezkoumala možné důsledky opatření interoperability ústředních protistran na finanční stabilitu. Pokud jde o sektor pojišťovnictví, k možnostem považovaným za nejslibnější patří harmonizovaný rámec pro ozdravné postupy a řešení krizí platný pro celou EU; pravomoc orgánů stanovovat navýšení kapitálu a omezení výše dividend na úrovni jednotlivých subjektů nebo na základě činnosti či chování pro celý trh; symetrické kapitálové požadavky pro cyklická rizika; požadavky na likviditu pro zajišťovatele/pojistitele se zranitelným likviditním profilem; diskreční pravomoc orgánů zasáhnout v případech hromadných storen; a nástroje pro ovlivnění činností bankovní povahy, aby byla zajištěna konzistentnost makrobezpečnostní politiky napříč odvětvím. Pokud jde o ústřední protistrany, ESRB učinila dva návrhy: zaprvé, aby regulační rámec výslovně řešil, jak by měly být nástroje pro ozdravné postupy a řešení krizí uplatňovány na vzájemně použitelné ústřední protistrany, a zadruhé, aby bylo v právních předpisech vyjasněno, zda by bylo možné schválit a uplatnit mechanismy interoperability pro deriváty, a pokud ano, pro které druhy produktů a za jakých podmínek.

ESRB nadále monitorovala makrobezpečnostní opatření přijatá v Unii a mezi svými členy usnadňovala výměnu názorů na tato opatření. Ve srovnání s rokem 2017 došlo k výraznému nárůstu počtu přijatých makrobezpečnostních opatření: určitý krok v oblasti makrobezpečnostní politiky přijala v roce 2018 více než polovina zemí Evropského hospodářského prostoru (EHP) a většina těchto kroků měla charakter zpřísnění v zájmu řešení cyklických rizik. Vedle aktivace proticyklické kapitálové rezervy a zvýšení její sazby v několika zemích EHP zavedlo devět zemí EU rezervu ke krytí systémového rizika nebo tuto rezervu nově nastavilo. Poté se nejčastěji zaváděné opatření v roce 2018 týkalo limitů pro poměry nákladů na obsluhu dluhu k příjmům. Země také změnily metodiku, kterou používaly k identifikaci systémově důležitých institucí, a stanovily jejich kapitálové rezervy. Dále lze zaznamenat nárůst recipročních opatření po doporučeních ESRB recipročně uplatňovat finská a belgická opatření přijatá na základě článku 458 nařízení o kapitálových požadavcích s cílem zvýšit přirážky k rizikovým vahám expozic vůči sektoru rezidenčních nemovitostí v případě bank, které používají metodu interních ratingů. Tato opatření jsou podrobněji popsána ve zprávě ESRB „A Review of Macroprudential Policy in the EU“.¹

ESRB provedla v souvislosti s compliance tři hodnocení svých doporučení. Co se týče doporučení zaměřeného na snížení systémových rizik vyplývajících z fondů peněžního trhu, ESRB zjistila, že je s ním návrh nařízení předložený Evropskou komisí převážně v souladu. Pokud jde o doporučení poskytující pokyny pro stanovení sazeb proticyklických kapitálových rezerv s cílem zavést jednotný

¹ Viz [A Review of Macroprudential Policy in the EU in 2018](#), ESRB, duben 2019.

přístup v EU, ESRB uznala, že určené orgány celkově dosáhly včasného a komplexního uplatnění proticyklické kapitálové rezervy v praxi. V závěru období přezkumu probíhá hodnocení doporučení zaměřeného na podporu přístupu politiky koordinované napříč hranicemi v rámci EU a předcházení tomu, aby poskytovatelé finančních služeb obcházeli vnitrostátní makrobezpečnostní opatření.

ESRB pokračovala v pořádání řady akcí s cílem zapojit zainteresované strany do diskusí o makrobezpečnostní politice. V září 2018 se například konala třetí výroční konference ESRB. Její účastníci diskutovali o potenciálních hrozbách změny klimatu pro finanční stabilitu, rostoucím významu nebankovních financí pro financování hospodářské aktivity a významu překlenutí datových mezer, které brání efektivnímu sledování rizik. Spolu s ECB a Mezinárodním měnovým fondem (IMF) dále ESRB uspořádala seminář s názvem „Na cestě k rámci pro makrobezpečnostní nastavení“. Jedním z nejdůležitějších závěrů semináře byl vysoký stupeň složitosti spojený s tvorbou makrobezpečnostních politik, což znamená, že výzvou pro budoucí práci na makrobezpečnostním nastavení bude nalézt lepší způsoby, jak veřejnosti vysvětlit důvody politických rozhodnutí.

Tiráž

© Evropská rada pro systémová rizika, 2019

Poštovní adresa 60640 Frankfurt am Main, Německo
Tel. +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Všechna práva vyhrazena. Reprodukce pro vzdělávací a nekomerční účely je povolena za předpokladu, že je uveden zdroj.

Datum uzávěrky pro data použitá v této zprávě bylo 31. března 2019.

ISSN 1977-5121 (pdf)
ISBN 978-92-9472-097-9 (pdf)
DOI 10.2849/02318 (pdf)
Katalogové číslo EU DT-AB-19-001-CS-N (pdf)